

АЛБИНА С.І., ст. гр. ЕПР-08

Наук.керівн.: Скрипка В.М., ст. викл.

ДВНЗ «ДонНТУ» Красноармійський індустріальний інститут,
м.Красноармійськ

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИРШЕННІ ПРОБЛЕМ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Исследовано суцність управління системою и рассмотрены основные этапы решения проблем с помощью системного подхода при управлении предприятием, как сложной организационной системой.

Актуальність. Становлення ринкових відносин в Україні потребує глибокого вивчення теоретичних положень та розробки практичних підходів до управління діяльністю підприємств. Для ефективного управління підприємством необхідно використовувати такі методи: абстрактно-логічний, балансовий, кореляційний, моделювання та інші. Під час розробки організації управління підприємством широко використовують функціональний та системний підходи, які дають змогу обґрунтувати функції та структуру органів управління. Важливість цієї теми полягає в вагомості впливу системного підходу при управлінні підприємства та забезпечення ефективності роботи організації.

Мета дослідження. Теоретичне обґрунтування та аналіз застосування системного підходу до управління підприємством, а також переконатися в необхідності та якості використання системного підходу при управлінні підприємством.

Основна частина. Теоретично ця тема розроблена поки що слабо, в основному у вигляді невеликих статей у періодиці та математичних моделей, головним чином це розробки зарубіжних вчених економістів. Терміни теорія систем і системний аналіз, більш коротко - системний підхід, незважаючи на період більш 25 років їхнього використання, усе ще не знайшли загальноприйнятого, стандартного тлумачення.

Як вважають теоретики економічної науки, лише на основі системного підходу можна реально забезпечувати якісне прийняття управлінських рішень. Системний підхід - це методологія дослідження об'єктів як систем. Система складається з двох частин:

-зовнішнє оточення, що включає у себе вхід та вихід системи, зв'язок із зовнішнім середовищем та зворотній зв'язок;

-внутрішня структура, тобто сукупність взаємопов'язаних компонентів, що забезпечують процес дії суб'єкта управління на об'єкт, переробку входу управління на вихід та досягнення цілей системи.

Дослідження сутності керування системою доцільно починати з визначення його компонентів та взаємозв'язків між ними та зовнішньою

середою, встановлення різниці між керуванням функціонуванням системи у заданих умовах та управлінням розвитком системи.

Мета керування у першому випадку - це ліквідація внутрішніх та зовнішніх проблем без зміни вихідних параметрів системи, а у другому - це зміна вхідних та вихідних параметрів системи у відповідності до зміни умов середовища. Отже, якщо у першому випадку ми маємо справу з вирішенням поточних справ підприємства з тим, щоб воно продовжило функціонувати звичним чином - у цьому випадку керівна дія буде спрямована на компенсацію певної внутрішньої чи зовнішньої проблеми, зміну самої проблеми, то у другому випадку ми маємо стратегічну зміну - таку, що спрямована на підприємство, у першу чергу для зміни самого підприємства як структурної одиниці системи. Тобто, другий випадок є більш яскравим проявом дії системного підходу до керівництва підприємством.

Основними поняттями, використовуваними при практичному застосуванні системного підходу, є система, процес, вхід, вихід, зворотний зв'язок, обмеження. Ці поняття застосовуються для систем різної природи. У процесах вибору проекту унікального об'єкта, розробки плану відомства і т.д. також можна виділити відповідні системи (і в них - підсистеми), зрозуміти їхній зв'язок з іншими системами, визначити вхід (вхідна інформація), вихід (рішення), зворотні зв'язки (аналіз рішення) і обмеження (ресурсні, трудові і т.д.). У результаті виділяються системи, що вирішують визначені проблеми.

Економічні системи відносять до погано організованих, тому, що одним з видів елементів у них є людина. Тому для системного підходу в економіці використовують принцип "чорного ящика". Практичне застосування системного підходу до керування підприємством вимагає обов'язкового залучення знань з паралельних областей науки, що передбачає залучення до реалізації системного підходу спеціалістів у необхідних областях, без чого реалізувати системний підхід неможливо.

Наприклад, що стосується системного підходу до керівництва підприємством то можна представити організацію як чорний ящик її потенціалу. Таким чином, визначимо що практично все тією чи іншою мірою спирається на ресурси підприємства, з одного боку, та досягнення з їхньою допомогою поставлених цілей, з іншого.

Не применшуючи значення ресурсів як базису у формуванні потенціалу підприємства, відзначимо, що сама по собі їхня наявність не є гарантом досягнення будь-яких цілей. Другою, не менш важливою складовою потенціалу виступають здібності підприємства мобілізувати ресурси у ході здійснення комплексу дій (бізнес-процесів).

Відповідно до підходу системотехніки виділяються наступні етапи вирішення проблеми:

1. З'ясування задач і вибір мети;

2. Визначення чи винахід альтернатив;
3. Аналіз альтернатив;
4. Вибір найкращого рішення;
5. Представлення результатів.

Схожі етапи можна зустріти в самих різних статтях і підручниках - усюди, де мова йде про послідовний підхід до розгляду складних проблем.

У загальному випадку справа обстоїть у такий спосіб. Систематизація, введення логічних етапів при рішенні складних проблем вибору може виявитися корисним для ряду керівників і консультантів, але воно не є універсальним ключем до рішення проблеми. Але в той же час сам по собі системний підхід може принести тільки користь і не приносить шкоди. Приносить шкода його надмірне вихваляння, його фетишизація, перетворення його в "модний інструмент".

Це особливо небезпечно при розгляді соціальних систем (транспортний, міських, виробничих і т.д.). Віра у всемогутність системного підходу всіляє деяким аналітикам упевненість, що, знаючи лише перелік етапів, вони можуть успішно вирішувати проблеми, що виникають у різних системах. Насправді навіть поняття раціональності в різних системах різне. До системи охорони здоров'я, наприклад, не можна застосувати критерії, що є раціональними в системі керування транспортом.

Висновки. Отже, системний підхід є способом врахувати діючі, відомі та невідомі, закони буття таким чином, що найкраще описує та передбачає реальну дійсність. забезпечує найбільш реальний та точний набір інструментів для керування реальним підприємством на основі законів економіки.

Вирішення даної проблеми у повному обсязі дає можливість підприємству найбільш успішно розвиватися в умовах ринкової ситуації та швидко реагувати на сприятливі та захищатися від несприятливих факторів, таким чином виживаючи та розвиваючись, краще, ніж це роблять конкуренти, і мати перед ними вирішальну перевагу. Практичне значення вирішення проблеми системного підходу до управління підприємством дозволить зробити великий крок у національній економіці, а саме успішно конкурувати з найсучаснішими підприємствами розвинутих країн світу.

Бібліографічний список

1. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Менеджмент в організації: Навчальний посібник. – 3-е вид., випр. –К.: Кондор, 2004. – 304 – 335 с.